

Budapesti Corvinus Egyetem

Szociológia és Kommunikációtudomány
Doktori Iskola

MAB-kód: D128

Az akkreditációs monitoreljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2024. szeptember 6-i ülésén hozott
2024/4/XXII/3. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. Előzmények.....	3
II. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően.....	3
III. A monitorfeltételekkel kapcsolatos intézkedések értékelése	4
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	4
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	5
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	5
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	5
ESG 1.5 Oktatók	7
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	7
ESG 1.7 Információkezelés.....	7
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	7
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás.....	8
IV. Látogató Bizottság.....	8
V. Melléklet.....	9
V.1 Értékelőlap	9

I. Előzmények

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (továbbiakban: MAB) a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjei (Standards and Guidelines in the European Higher Education Area, ESG) alapján értékelte a Budapesti Corvinus Egyetemen működő Szociológia és Kommunikációtudomány Doktori Iskola (D128) minőségbiztosítási rendszerét. Ennek eredményeként a MAB Testülete 2022/1/VIII/2. sz. határozatával 2024 tavaszán lefolytatandó monitorvizsgálat mellett akkreditálta 2027. január 28-ig.

II. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A doktori iskola (a továbbiakban: DI) határidő előtt megküldte a monitoreljáráshoz szükséges beszámolót, melyet a Látogató Bizottság (továbbiakban: Bizottság) a kapcsolódó szabályzati dokumentumokkal és nyilvános felületekkel együtt megvizsgált; helyszíni látogatás/online interjúk lefolytatását nem tartotta szükségesnek. A Bizottság a szakértői feladat elvégzése érdekében hiánypótlást kért a DI-től az ESG 1.1 sztenderd alatt megfogalmazott monitorfeltételekhez.

A 11 megfogalmazott monitorfeltételből a DI 6 esetben megfelelt szinten, 3 esetben részlegesen megfelelt szinten, 2 esetben nem megfelelt szinten hajtott végre fejlesztéseket. Megjegyzendő, hogy a nem megfelelt szintű tématerületek teljesítése nem igényelne jelentősebb erőfeszítést az intézménytől, így az akkreditáció érvényességének fenntartását érdeemben ezek nem befolyásolják.

Megjegyzendő, hogy az elmúlt két évben számos személyi változás történt a DI-ben, a Budapesti Corvinus Egyetem Doktori Szabályzata is több alkalommal módosult. Ugyanakkor a BCE doktori képzéseire/iskoláira vonatkozó egységes Minőségbiztosítási Szabályzat az akkreditációs eljárás óta változatlan. Megállapítható, hogy a DI képes reagálni a környezeti változásokra és érzékelhető, hogy a 2020-tól hatályos Minőségbiztosítási Szabályzat túl sok adminisztrációval járó folyamatot rögzít, mégsem látható a tapasztalatok alapján változtatás, fejlesztés. Szükséges annak figyelemmel kísérése, hogy a Minőségbiztosítási Szabályzatban meghatározott operatív minőségbiztosítási feladatok hogyan hatnak a doktori iskolák terhelésére. Ebben az egyetemi szintű minőségirányítási háttérszervezet segítségét javasolt igénybe venni, hogy az egyetemi és a doktori képzés minőségbiztosítási folyamatainak illeszkedése erősödni tudjon.

A Bizottság javaslata: *a Szociológia és Kommunikációtudomány Doktori Iskola monitorbeszámolóját elfogadja és javasolja az akkreditációs hatály fenntartását.*

III. A monitorfeltételekkel kapcsolatos intézkedések értékelése

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Monitorfeltétel: *A BCE Doktori Szabályzatának 6. § (2) bekezdése alapján a DIT feladata a DI Működési Szabályzatának kidolgozása mellett a DI Minőségbiztosítási Szabályzatának kidolgozása is. A doktori iskolának tehát ki kell dolgoznia saját minőségbiztosítási szabályzatát.*

A DI elkészített egy Minőségbiztosítási Szabályzat című dokumentumot. A dokumentum tartalmazza a DI küldetésnyilatkozatát, az IFT-hez illeszkedő minőségcélokat, illetve több ESG-sztenderd és a minőségbiztosítás kapcsolatát. A dokumentum melléklete tartalmaz továbbá egy minőségcél - indikátor - érték (2024.01.01.) - adatok forrás/megjegyzés fejlécű táblázatot. A dokumentum több fejezetrészére jellemző, hogy a cím és a tartalom összhangja nem áll fenn. Nem beazonosítható továbbá, hogy a dokumentumot ki és mikor léptette hatályba. Kérdés, hogy formális szempontból ez tekinthető-e Minőségbiztosítási Szabályzatnak. Tartalmi szempontból a dokumentum képes támogatni a DI minőségfejlesztési törekvéseit, így a monitorfeltétel részleges teljesítése állapítható meg.

Monitorfeltétel: *Szükséges továbbá az A Budapesti Corvinus Egyetem doktori képzéseinek minőségbiztosítási szabályzatában meghatározott feladatok adaptálása, az új minőségbiztosítási rendszer bevezetése, annak megismertetése az érintettekkel.*

A DI bevezette az egyetemi szintű doktori minőségbiztosítási szabályzat több pontját. A kiegészítő adatok bekérése alapján megállapítható, hogy bevezetésre került az elvárás-egyeztető kérdőív, a féléves doktorandusz beszámolóik intézménye, illetve a féléves témavezetői beszámoló. A DI megfelelően teljesítette a monitorfeltételt.

Monitorfeltétel: *A DI megfogalmazta céljait, illetve ehhez rendelt néhány mutatószámot. Azonban kérdéses, hogy a mutatószámok mennyiben alkalmasak a célelérés mérésére. Szükséges tehát az IFT releváns részeinek DI-re történő lebontása, a célokhoz igazadó mutatószámok és célértékek meghatározása.*

Az IFT DI szempontjából releváns részeit a DI megjelenítette Minőségbiztosítási Szabályzatában. Az intézményi stratégiai törekvések és a megfogalmazott minőségcélok egymással kapcsolatban vannak, a célok levezethetők a stratégiából. A minőségcélokhoz rendelt indikátorok többsége képes mérni a célelérést. A hallgatói kiválóság esetében a minőségcélok és az indikátorok között szoros kapcsolat figyelhető meg. Fejlesztendő azonban a minőségcél-indikátor kapcsolat az oktatói kiválóság esetében. A témavezetői kiválóság esetében megfogalmazott minőségcélokhoz (a doktori kutatások egyre nagyobb aránya kapcsolódik finanszírozott kutatáshoz, a doktori kutatás egy kutatócsoportban

végzett kutatási program része legyen) indikátorok nem kapcsolódnak. Nem ismert továbbá a mutatószámok célértéke. Mindezek alapján a monitorfeltétel részleges teljesítése állapítható meg.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Monitorfeltétel: *Rögzíteni szükséges a disszertáció és téziszfüzet terjedelmére, benyújtandó példányszámára és formai követelményeire vonatkozó előírásokat.*

A disszertáció és téziszfüzet terjedelmére, benyújtandó példányszámára és formai követelményeire vonatkozó előírások rögzítésre kerültek, ugyanakkor a honlapon elérhető tájékoztatók az EDSZ-ben rögzített szabályoktól eltérnek (ld. *A doktori értekezés téziszgyűjteményével (magyar és angol) szemben támasztott formai követelmények c.* és *A doktori értekezéssel szemben támasztott formai követelmények c.* dokumentumok). Ezek javítása mindenképp indokolt az egységes tájékoztatás érdekében. A monitorfeltétel teljesítése megfelelt szinten értékelhető.

Monitorfeltétel: *Egyetemi szinten megoldandó feladat: a komplex vizsga ismételhetőségének szabályozását – a Kormányrendelet 12/A. § (4) bekezdésének megfelelően – módosítani szükséges a 2016–2020 közötti doktori évfolyamokra érvényes egyetemi Doktori (PhD) Szabályzatban (EDSZ).*

A komplex vizsga értékelésének szabályozását a 2016–2022 között kezdő évfolyamokra érvényes szabályzó dokumentumokban javították. Egyedül a *Budapesti Corvinus Egyetem Doktori Szabályzata 2016. szeptember 1. után indult képzés esetén c.* dokumentumban van még jogszabályi megfelelés szempontjából megkérdőjelezhető szabályozás, de az érintett évfolyamok mindegyike már túl van a komplex vizsgán. A monitorfeltétel teljesítése megfelelt szinten értékelhető.

Monitorfeltétel: *A DI jelölje ki a komplex vizsga elméleti része alatt számonkérhető tantárgyakat, témaköröket, melyek listáját a Képzési Tervében rögzíti.*

A DI nem jelölte Képzési Tervében a tantárgyakat, témaköröket. A Működési Szabályzat rögzíti a két doktori program elméleti vizsgarészénél előírt követelményeit. A szociológia programban *“a vizsgázó bemutatja és megvédi a szakirodalmat (a releváns elméleteket, kutatási eredményeket és módszertani megoldásokat) áttekintő tanulmányát vagy egy saját publikációjának elméleti és módszertani részét”*. A leírásból – amellett, hogy nem az elméleti felkészültségét méri a hallgatónak – nem derül ki, hogy pontosan milyen vagy minek a szakirodalmát szükséges megvédeni. A kommunikációtudományi programban: *“a vizsgabizottság a kutatási terv szakirodalmi áttekintéséhez kapcsolódó két témakörből egy-egy kérdést vagy tézist fogalmaz meg”*. A témakörök kitűzésének folyamatáról nincs információ. Az Nftv. 72. § (5) bekezdése az Országos Doktori Tanács hatáskörébe utalja a komplex vizsga szervezési elveinek meghatározását, ami alapján a komplex vizsga elméleti részéhez előre meghatározott tantárgyak v. témakörlista megadása szükséges. A tárgyak/témakörök listáját a DI képzési tervének előre rögzítetten kell tartalmaznia, mivel a komplex vizsga követelményeit a doktori program meghirdetésekor közzé kell tenni (ld. 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet 12/A. §. (1) bekezdés). Fentiek okán a monitorfeltétel teljesítése nem megfelelt szinten értékelhető azzal a megjegyzéssel, hogy a DI-nek javasolt jogszabályértelmezési egyeztetést kezdeményeznie az intézményen belül vagy akár az Országos Doktori Tanácshoz fordulva.

Monitorfeltétel: *A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 13. § (3) bekezdése értelmében a DI szabályzatában rögzíteni kell a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelvet.*

Mivel a vonatkozó központi előírások a jogszabályi rendelkezés alapján megszűntek, a nyelvi követelmények rögzítésével kapcsolatos monitorfeltételt a DI megfelelt szinten teljesítette.

Monitorfeltétel: *A felvételit követően esetlegesen előírt konverziós vagy felfrissítő kurzusok esetében a DI rögzítse a feltételeket (például: az előírható maximum terhelést, a teljesítés határidejét, a kurzusok elszámolásának módját [ezek jellemzően o kredites kurzusok, a 240 teljesítendő krediten felül]).*

A felvételit követő – esetlegesen előírt – konverziós vagy felfrissítő kurzusokhoz kapcsolódó monitorfeltételt a DI megfelelt szinten teljesítette, mivel a konverziós és felkészítő kurzusok gyakorlatát kivezették.

ESG 1.5 Oktatók

Monitorfeltétel: *A média- és kommunikációs tudományok tudományágat képviselő törzstagok tudományos tevékenységének erősítése szükséges: a nemzetközi, Scopus által indexált, illetve azon belül a magasabb negyedekbe (Q₁-Q₂) sorolható publikációk száma alacsony, és ezek közül is kevés tartozik a média- és kommunikációs tudományok területéhez.*

A monitorbeszámoló alapján a DI behatóan foglalkozott a kéressel. Az akkreditációs eljárás óta a DI törzstagi összetétele változott és az érintett törzstagok tudományometriai adatai javultak. A DI törzstagjainak Q₁/Q₂-es publikációinak száma felfelé ívelő tendenciát mutat. A monitorfeltétel teljesítése *megfelelt* szinten értékelhető.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

ESG 1.7 Információkezelés

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Monitorfeltétel: *A DI a honlapon elérhető felvételi felhívásban is nyújtson tájékoztatás a minimálisan elérendő pontszámról.*

A pontozási rendszert és azon belül a minimum pontszámra vonatkozó szabályokat az EDSZ rögzíti. A honlapon elérhető tájékoztatás nem rögzíti az elérendő minimum pontszámra vonatkozó részleteket (67 és 80 pont). A felvi.hu oldalon elérhető tájékoztató kétnyelvű: van, ami kizárólag magyar és van, ami kizárólag angol nyelven érhető el. Ezek egységesítése, kitisztázása fontos lenne. A minimum pontszámra utalnak angol nyelven, de nem idézik az EDSZ erre vonatkozó részét teljes terjedelemben. A monitorfeltétel a fentieket figyelembe véve: *nem teljesült*. A honlapon elérhető felvételi felhívás kiegészítése azon okból indokolt, hogy a jelentkezők elsősorban a honlapról és az ODT-adatbázisból tájékozódnak, kevésbé a felvi.hu-n.

Monitorfeltétel: *A DI a honlapján nyújtson tájékoztatás a végzettjei elhelyezkedéséről, tervezett hallgatói létszámról.*

A honlapon mindkét doktori program tájékoztatást nyújt végzettjei számáról, de kizárólag a Kommunikációtudomány doktori program tett közzé néhány végzettjéről “Meet Our Alumni” rövid bemutatkozó szövegeket, amiből kiderülhet elhelyezkedési információ. A Bizottság

jelzi, hogy nem szenzitív adatok megosztását kéri az ESG 1.8 sztenderd alatt megfogalmazott irányelv, hanem egy általános tájékoztatást, amiből láthatók az elhelyezkedési arányok és irányok. A monitorfeltétel második részét illetően: a DI a felvenni tervezett létszámról kizárólag a felvi.hu oldalon ad hírt. A monitorfeltétel teljesítése *megfelelt* szinten értékelhető azzal a megjegyzéssel, hogy a honlapon elérhető felvételi felhívás kiegészítése azon okból indokolt, hogy a jelentkezők elsősorban a honlapról és az ODT-adatbázisból tájékozódnak, kevésbé a felvi.hu-n. Összességében, a két alpontra bontható monitorfeltétel teljesítése *részlegesen megfeleltként* értékelhető.

Bizottsági észrevétel: az ODT-adatbázisban még a DI korábbi szabályzati verziói érhetőek el, ezek frissítése indokolt.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

A Bizottság ezen a területen nem fogalmazott meg monitorfeltételt.

IV. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki 2021. május 28-i ülésén. A Bizottságból az alábbi tagok tudták vállalni a monitoreljárásban való részvételt:

- Musinszki Zoltán egyetemi docens, Miskolci Egyetem
- Dányi Beatrix szakreferens, MAB

A MAB Titkárság részéről a monitoreljárást támogató kolléga: Csonka Diána ügyvivő.

V. Melléklet

V.1 Értékelőlap

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2022/1/VIII/2. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
1.1 Minőségbiztosítási politika	A BCE Doktori Szabályzatának 6. § (2) bekezdése alapján a DIT feladata a DI Működési Szabályzatának kidolgozása mellett a DI Minőségbiztosítási Szabályzatának kidolgozása is. A doktori iskolának tehát ki kell dolgoznia saját minőségbiztosítási szabályzatát.		X	
	Szükséges továbbá az A Budapesti Corvinus Egyetem doktori képzéseinek minőségbiztosítási szabályzatában meghatározott feladatok adaptálása, az új minőségbiztosítási rendszer bevezetése, annak megismertetése az érintettekkel.	X		
	A DI megfogalmazta céljait, illetve ehhez rendelt néhány mutatószámot. Azonban kérdéses, hogy a mutatószámok mennyiben alkalmasak a célelérés mérésére. Szükséges tehát az IFT releváns részeinek DI-re történő lebontása, a célokhoz igazadó mutatószámok és célértékek meghatározása.			X
1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	Rögzíteni szükséges a disszertáció és téziszfüzet terjedelmére, benyújtandó példányszámára és formai követelményeire vonatkozó előírásokat.	X		
	Egyetemi szinten megoldandó feladat: a komplex vizsga ismételhetségének szabályozását – a Kormányrendelet 12/A. § (4) bekezdésének megfelelően – módosítani szükséges a 2016–2020 közötti doktori évfolyamokra érvényes egyetemi Doktori (PhD) Szabályzatban (EDSZ).	X		
	A DI jelölje ki a komplex vizsga elméleti része alatt számonkérhető tantárgyakat, témaköröket, melyek listáját a Képzési Tervében rögzíti.			

SZTENDERD	Monitorfeltételek a MAB Testület 2022/1/VIII/2. sz. határozata alapján	MEGFELELT	RÉSZLEGESEN MEGFELELT	NEM FELEL MEG
	A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 13. § (3) bekezdése értelmében a DI szabályzatában rögzíteni kell a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelvet.	X		
	A felvételit követően esetlegesen előírt konverziós vagy felfrissítő kurzusok esetében a DI rögzítse a feltételeket (például: az előírható maximum terhelést, a teljesítés határidejét, a kurzusok elszámolásának módját [ezek jellemzően a kredités kurzusok, a 240 teljesítendő krediten felül]).	X		
1.5 Oktatók	A média- és kommunikációs tudományok tudományágat képviselő törzstagok tudományos tevékenységének erősítése szükséges: a nemzetközi, Scopus által indexált, illetve azon belül a magasabb negyedekbe (Q1-Q2) sorolható publikációk száma alacsony, és ezek közül is kevés tartozik a média- és kommunikációs tudományok területéhez.	X		
1.8 Nyilvános információk	A DI a honlapon elérhető felvételi felhívásban is nyújtson tájékoztatás a minimálisan elérendő pontszámról.			X
	A DI a honlapján nyújtson tájékoztatás a végzettjei elhelyezkedéséről, tervezett hallgatói létszámáról.		X	